

"Melek yatırımcı"ya vergi avantajının süresi uzadı

Gelir Vergisi Kanunu'nun geçici 82. maddesinde melek yatırımcılar için bazı vergisel avantajlar yer alıyor. Bu maddenin uygulama süresi 2017 sonunda bitiyordu. Bakanlar Kurulu, 1 Ocak tarihli bir kararla bu süreyi beş yıl, 31 Aralık 2022 tarihine kadar uzattı.

"Melek yatırımcı" yasadaki ifadesiyle "bireysel katılım yatırımcısı" tabiri, 2012 yılının ortalarında 6327 sayılı yasa ile mevzuatımıza girdi. Yapılan düzenlemenin amacı, yüksek risk içermesi nedeniyle finansmana erişimde sıkıntı yaşayan başlangıç veya büyüme aşamasındaki girişimciler için yeni bir finansman kaynağı sağlanması olarak özetlenebilir.

Konunun bir de vergi ayağı var. Gelir Vergisi Kanunu'nun geçici 82. maddesinde melek yatırımcılar için bazı vergisel avantajlar yer alıyor. Bu kişiler yaptıkları yatırımın bir kısmını beyanname üzerinde beyan ettikleri gelirden indirebiliyorlar.

Ancak söz konusu geçici maddenin süresi 2017 sonunda doluyordu. Maddede aynı zamanda Bakanlar Kurulu'na beş yıllık süre uzatımı yetkisi veren bir hüküm de bulunuyordu. Bakanlar Kurulu, 1 Ocak günü yayımlanıp yürürlüğe giren bir kararla bu yetkisini kullanarak geçici maddenin uygulama süresini beş yıl, 31 Aralık 2022 tarihine kadar (bu tarih dahil) uzattı.

Biz de bu hafta, bireysel katılım yatırımcısı olmanın şartlarına değindikten sonra, bu yatırımcılara sağlanan vergi avantajı hakkında açıklamalar yapacağız.

BAŞVURAN VAR MI?

Bireysel katılım yatırımcısı (melek yatırımcı) yasada, kişisel varlıklarını ve/veya tecrübe ve birikimlerini başlangıç veya büyüme aşamasındaki girişimlere aktaran gerçek kişiler olarak tanımlanıyor. Melek yatırımcı olabilmek için öncelikle Hazine Müsteşarlığı'ndan lisans alınması gerekiyor.

Müsteşarlıkça hazırlanan Bireysel Katılım Sermayesi İlerleme Raporu'nda, Şubat 2013'ten bu yana (2017 3. çeyrek dahil) verilmiş olan lisans sayısının 428 olduğu belirtiliyor. Lisans verilenlerin 338'i İstanbul'dan. İstanbul'u 34 kişiyle Ankara ve 16 kişiyle İzmir takip ediyor.

KİMLER OLABİLİYOR?

Bireysel katılım yatırımcılarının lisans sahibi olabilmesi için "yüksek gelir veya servete sahip yatırımcı" ya da "tecrübeli yatırımcı" tanımlarından birine girmesi gerekiyor.

Yıllık gelir vergisi beyannamesinde yer alan gelir unsurlarının veya ücretli çalışanlar için yıllık ücretlerinin gayrisafi tutarları toplamı 200 bin liradan fazla olan kişiler yüksek gelire sahip yatırımcı olarak kabul ediliyor. Bu şartın lisans almadan önceki iki takvim yılı için sağlanması gerekiyor. Menkul ve gayrimenkul mallardan oluşan kişisel servetleri en az 1 milyon lira olan yatırımcılar ise yüksek servete sahip yatırımcı kapsamına giriyorlar.

TECRÜBELİ YATIRIMCILAR

Farklı iş tecrübesine sahip gerçek kişilerin "tecrübeli yatırımcı" olarak başvuruda bulunmaları mümkün. Yönetmelikte kimlerin tecrübeli yatırımcı kapsamında değerlendirileceğine ilişkin kriterlere yer veriliyor. Örneğin özellikle banka ve finansal kuruluşlarda belli pozisyonlarda en az iki yıl süre ile çalışmış olanlar melek yatırımcı olmak için başvurabiliyorlar. Bunun yanında lisans alınmadan önceki son beş yıl içerisinde en az iki yıl, yıllık cirosu en az 25 milyon lira olan şirketlerde genel müdür yardımcısı veya dengi bir pozisyonda ya da üst pozisyonda çalışmış olan kişiler de tecrübeli yatırımcı kabul ediliyor.

LİSANS SÜRESİ

Bireysel katılım yatırımcılarına verilen lisanslar beş yıl için geçerli. Bu süre Müsteşarlıkça lisans belgesinin verildiği tarihte başlıyor. Lisans süresi sonunda yenileme talebinde bulunulabiliyor. Müsteşarlıkça uygun bulunanların lisansları beşer yıllık sürelerle uzatılabilir.

YATIRIM TUTARI

Melek yatırımcının girişim şirketine koyduğu sermayenin indirimden yararlanabilmesi için, her bir girişim şirketine alınan şirket hisselerinin bedeli emisyon primi dahil 20 bin liradan az ve yıllık bazda 1 milyon liradan fazla olamıyor. Ancak melek yatırımcı tarafından farklı girişim şirketlerine yapılacak yatırımların toplamı bu tutarı aşabiliyor.

BEYANNAMEDE İNDİRİM

Melek yatırımcılar, başlangıç veya büyüme aşamasındaki girişimcilerin kurmuş oldukları şirketlere (anonim şirket) iştirak ediyorlar. Bu amaçla satın aldıkları anonim şirketlere ait iştirak hisselerinin alış bedelinin yüzde 75'ini yıllık gelir vergisi beyannamesinde beyan ettikleri gelirden indirebiliyorlar. Bu indirim hisse senetlerinin alındığı yıla ilişkin beyanname yapıyor.

Buna göre indirim imkânından yararlanabilmenin şartlarını şöyle sıralayabiliriz:

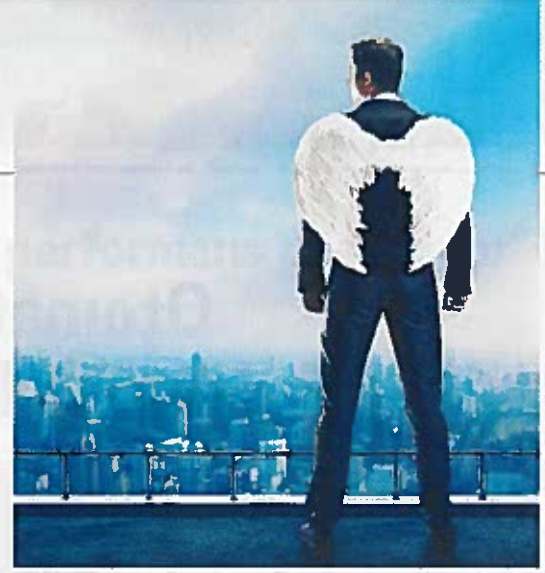
- Tam mükellef gerçek kişi olunması,
- İştirak hisselerinin alınmasından önce bireysel katılım yatırımcısı lisansı alınması,
- Hisseleri alınan kurumun tam mükellef bir anonim şirket olması,
- Bu iştirak hisselerinin en az iki tam yıl (730 gün) süreyle elde tutulması,
- Yönetmelikle belirlenen sektörlere yatırım yapılması,
- Yatırımın Müsteşarlıkça mevzuata uygun bulunması.

İki yıllık elde tutma süresi, girişim şirketi adına açılan ortaklık banka hesabına nakdi sermayenin yatırıldığı tarihte başlıyor. Alınan hisse senetlerinin iki yıldan önce satılması durumunda indirim dolayısıyla zamanında tahakkuk ettirilmemiş vergiler yönünden vergi ziyayı doğmuş kabul ediliyor.

İndirim tutarı ile ilgili bir üst sınır da söz konusu. Yıllık bazda beyanname indirim olarak dikkate alınacak tutar 1 milyon lirayı aşmıyor.

AR-GE'DE YÜZDE 100

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, TÜBİTAK ile Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı tarafından belirlenen araştırma, geliştirme ve yenilikçilik programları kapsamında, projesi son beş yıl içinde desteklenmiş anonim şirketlere ait iştirak hisselerinin alımında, yüzde 75'lik oran yüzde 100 olarak uygulanıyor.

KAZANÇ YOKSA DEVREDİYOR

Bazı durumlarda alınan hisse senedinin yüzde 75'lik kısmı (veya yüzde 100'ü) ilgili yıl beyan edilen gelirden daha fazla olabiliyor. Bu durumda indirilemeyen kısmın, izleyen yıllarda beyan edilen gelirlerden indirilmesi de mümkün. Bunda herhangi bir süre sınırlaması da yok. Bitene kadar devam ediyor. Hatta devreden indirim tutarları yeniden değerlendirilebilir.

Örneğin Hazine Müsteşarlığı'ndan lisans almış bir melek yatırımcının (tecrübeli yatırımcı), 8 Mart 2017 tarihinde bir girişim şirketine 200 bin liralık sermaye koyarak ortak olduğunu varsayalım. Bu kişi 2017 yılına ilişkin gelir vergisi beyannamesinde, 80 bin lira (giderler düşüldükten sonra) kira geliri beyan etmiş olsun. Mükellefin bu geliri için 2018 Mart ayının 25'ine kadar gelir vergisi beyannamesi vermesi gerekiyor.

Bu melek yatırımcı, aldığı hisse senetlerinin yüzde 75'i olan 150 bin lirayı (200.000 x % 75), beyan ettiği 80 bin liralık gelirden indirim hakkına sahip. Bu durumda 2017 yılında 80 bin liralık indirim sonrasında üzerinden vergi ödenecek kazanç ve dolayısıyla ödenecek vergi kalmıyor.

2017 beyannamesinde indirilemeyen 70 bin liralık tutar ise gelecek yıllara devrediyor. Bu tutar yeniden değerlendirme oranında artırılmak suretiyle, 2018 yılından başlamak üzere bitene kadar, beyannamelede matrahtan indirilebiliyor.

İKİ YILDAN ÖNCE SATARSA...

Melek yatırımcı aldığı ve indirim imkanından yararlandığı hisse senetlerini iki tam yıl dolmadan satarsa, indirim nedeniyle zamanında tahakkuk ettirilmemiş vergiler yönünden vergi ziyayı (kayıbı) doğmuş sayılıyor. Yani bu indirim nedeniyle eksik ödediği gelir vergisi ile aynı tutarda ceza ve aylık yüzde 1,4 oranında hesaplanan gecikme faiziyle birlikte vergi dairesine ödemek zorunda kalacaktır.